

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 11. novembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 208/2020) un pieteikuma precizējumus (Reģ. Nr. 1248-A),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt 2020. gada 9. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” (turpmāk – Noteikumi Nr. 360) 6.3., 6.3.¹ un 6.3.² punktu (redakcijā, kas bija spēkā no 2020. gada 14. oktobra līdz 20. oktobrim) (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89. pantam un Konvencijas par cilvēktiesību un cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā: Konvencija par cilvēktiesībām un biomedicīnu (turpmāk – Konvencija) 1. un 5. pantam.

2. Noteikumu Nr. 360 6. punktā nolūkā ierobežot Covid-19 infekcijas izplatību noteikti piesardzības pasākumi, kas veicami personu distancēšanās nodrošināšanai.

Citstarp šo noteikumu 6.3. punkts noteic: “Ja sniedzot publisku vai saimniecisku pakalpojumu vietā, kur uzturas daudz cilvēku, nav iespējams

nodrošināt divu metru fizisko distanci un ierobežot pakalpojuma sniegšanas laiku, kas nepārsniedz 15 minūtes, izveido fizisku barjeru starp cilvēkiem vai pieprasa lietot mutes un deguna aizsegus.”

Atbilstoši šo noteikumu 6.3.¹ punktam no 2020. gada 7. oktobra līdz 6. novembrim sabiedriskajā transportlīdzeklī transportlīdzekļa vadītāji, kuri nav atdalīti ar fizisku barjeru no pasažieriem, kā arī pasažieri, izņemot bērnus līdz 13 gadu vecumam, lieto mutes un deguna aizsegus.

Savukārt saskaņā ar šo noteikumu 6.3.² punktu no 2020. gada 14. oktobra līdz 6. novembrim apmeklētāji (izņemot bērnus līdz 13 gadu vecumam), darbinieki, kuri no apmeklētājiem nav nodalīti ar fizisku barjeru (izņemot reliģisko organizāciju garīgo un kalpojošo personālu, kas notur dievkalpojumu savu pienākumu ietvaros), lieto mutes un deguna aizsegus kultūrvietās un izstāžu norises vietās, tirdzniecības vietās, sabiedriskā transporta pakalpojuma sniegšanas vietās (dzelzceļa stacijās, autoostās, lidostā u. tml.) un reliģiskās darbības veikšanas vietās, ja šajās vietās netiek rīkots pasākums.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei, savukārt saskaņā ar šā panta 6. punktu – lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā konstitucionālajai sūdzībai noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts kopsakarā ar 19.² panta sestās daļas 1. punktu prasa pieteikumā šādu uzskatu juridiski pamatot.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētajās normās noteiktā mutes un deguna aizsegu lietošana ir ar veselību saistīta darbība, tāpēc tiekot pārkāptas viņam Konvencijā noteiktās tiesības, kuras nosaka, ka cilvēkam nedrīkst uzspiest ar veselību saistītas darbības pret tā brīvu gribu. Šādu aizsegu lietošana esot personas cieņu aizskaroša, turklāt to nēsāšana ilgtermiņā varot atstāt iespaidu uz sabiedrības garīgo veselību.

Pieteikumā un tā precizējumos citētas tiesību normas, tostarp Konvencijas normas, un ietverts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par to saturu, kā arī vispārīgi norādīts uz apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādas no Satversmes 89. panta izrietošās tiesības aizskar katra no apstrīdētajām normām. Tāpat pieteikumā nav pamatots, kādas uz Pieteikuma iesniedzēju attiecināmas pamattiesības būtu ietvertas Konvencijas 1. pantā, kas noteic, ka ar šo konvenciju tiek aizsargātas personas tiesības un pamatbrīvības saistībā ar bioloģijas un medicīnas zināšanu izmantošanu un 5. pantā, kas citstarp noteic, ka jebkādu ar veselību saistītu darbību drīkst veikt tikai ar attiecīgās personas brīvprātīgu un apzinātu piekrišanu un šai personai iepriekš jāsaņem adekvāta informācija par šīs

darbības mērķi un būtību, kā arī par tās sekām un risku. Tāpat pieteikumā nav pamatots, kādā veidā tieši apstrīdētās normas šīs pamattiesības varētu aizskart.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis juridisko pamatojumu savu pamattiesību iespējamam aizskārumam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta, 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 208/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova